ב. י. נ.

ליטעראַרישע איבערבליקען.

„דער קענעדער עזות פנים"

(א זשורנאל פאר הומאר, וויץ און סאטירע).

די לעצטע צייט איז ביי אונז געוואָרען א געראַטעניש אויף „קיבעץ'. צי עס נעהמט זיך דערפון וואס אונזער גאָלדענע וועסט איז צו זאט און עס ווילט זיך איהר לאכען, צי ווייל דער עולם געהט ארום בטל, האט ניט וואס צו טהאן, איז אום צו פערגעסען זיך וויל ער לאכען, ווי די מעשה איז: עס לאכט זיך ביי אונז.

קיבעץ האט אי מעלות אי חסרונות. דאס אידישע פאלק איז פון שטענדיג א גויצלער, א ווערטיל זאגער, אפטמאל לאכט דער איד פון זיך אליין, אפי' וויצלען זיך. עס געפינען זיך אבער אויך פיעלע ווערטיל זאגערס, מייסטענס צווישען אידען, פון וועלכע סאפיר וואלט בעשאפען א גאנצע סעריע טיפען. דאס זיינען ווערטיל זאגער וואס שלאגען צום הארצען מיט זייערע אויסגעדראשענע וויצען און „חכמות' וואס זיינען אין משותלח'ס עלטער.

דאס ערגסטע איז וואס איניגע האבען זיך איינגערעדט אז קיבעץ און הומאר איז איינס און דאס זעלבע און פיעלע מיינען אז קיבעץ זעלבסט איז הומאר.

ערנעץ וואו האט אימיצער זעהר גלייך געזאגט: „הומאר איז עלעקטרישע בעלייכטונג — ריין, זויבער ליכטיג און אהן פערפעסטעטען רויך; קיבעץ ווידער איז א קעראסין לעמפיל — שמוציג, ברודיג און פילט אן מיט אן אונאנגענעהמען גערוך'. דאס וואלט הייסען אין אנדערע ווערטער: הומאר איז ברייט און קען ארומנעהמען א שטיק לעבען, קען בעלויכטען א גאנצע שטיק וועלט; קיבעץ אבער איז שמאל, ענג און קען קיין איין ווינקעלע ניט ארומכאפען, ער מוז זיך בעגנוגנען מיט איין פאדים פון דעם וועלטס קנויל, מיט איין קליין טפח'ל פון דעם לעבענס רוים.

דער אידישער קיבעץ, ווער שמועסט ווען ער פאלט אריין צו יונגלעך פאטשקונעס, איז נאך ענגער, נאך שמעלער. דער אידישער קיבעץ שמירער זעהט ניט ווייטער פון זיין נאז, זיין אויג וועט ניט ארויס פון דער סביבה וועלכע פלאנטערט זיך איהם פאר די פיס. האט ער דערצו נאך דעם עזות פון א גאסען הינטעל, וועט ער אייך אנפאלען אויף אן עלעפאנד און וועט אפילו זיך ניט שעמען ווען יענער וועט איהם איגנארירען. די לעצטע צייט זעהט איהר די „יונגע' קיבעצערס ווי זיי האווקען יומם ולילה אויף העלעפאנדען, יענע געהען פערביי און קוקען זיך אפילו ניט אום און דאס גאסען הינטעל ווערט ניט מבויש און האווקעט ווייטער. דאגעגען אבער איז פאראן גענוג מאטעריאל פאר הומאריסטישע שרייבער און פאר קיבעצערס צו וואס מען דארף נור אביסעלע טאלאנט, מען דארף נור קענען אויסשטרעקען די האנד, אבער דיזע אויך מיר קיבעצערס האבען צו קורצע פינגער. זיי זיינען פריות נור אין דער אידישער גאס וואו מען הערט זיי אפטמאל אין טראַק און וועלען אין וועלטס רוים א פוס ניט שטעלען.

און נאך עטוואס און זעהר וויכטיגעס דארף האבען אין אויג א הומאריסטיש בלאט: איהרע מיטארביטער דארפען זיין דער היפוך פון די אבגעלאכטע און אבגעשפאטעטע. לאכען און אבלאכען איז ערלויבט נור דעם וואס אליין שטעהט ער מיילען העכער פון דעם אבגעלאכטען, פון דעם אויסגעשפאטעטען און פון זיינע חסרונות. ווי וואלט איהר למשל געקוקט אויף א מענשען וואס איז אליין א סקעב אז ער זאל אבלאכען פון א באס וואס האלט סקעב ארבייטער? אדער א מענש וואס האט געהאלטען „היזלעך' זאל חוזק מאכען פון אן אנדערען א פיעל קלענערען בעל עבירה'ניק? אזא אבלאכער איז א נעמיינער יונג וועמען איהר מוזט אדער מפקיר זיין, איגנארירען, אדער איהם איין מאל דערלאנגען איבערן שנוק און מיט איהם זיך אויף אייביג צו סעטלען. דאס איז אבער ווייניג. דוהך אזא געמיינעס יונג ליידעט דער גאנצער זשורנאל וואו אזא הומאריסט ארבייט מיט, ווייל דער זשורנאל גרייכט קיינמאל זיין צוועק...

א וויץ ווידער דארף זיין ווי א קויל פון א געניטען שיסער און ניט קיין שטיין פון א שיכור'ען גוי. סאטירע מוז זיין שארף, שטעכיג און אלעס וואס א הומאריסטישע צייטונג דארף בכלל אין זינען האבען איז: צו זיין ניט ניפטיג, ניט פערהוואונדען און במילא ניט ארונטערשניידיג און דאך שטעכיג, שארף.

ארויסגעהענדיג פון דיזען שטאנדפונקט ווילט זיך אונז א בליק ווארפען אויף דעם ניי ערשיענענעם מאנאטליכען „קענעדער עזות פנים'.

דאס איז א זשורנאל פאר הומאר, וויץ און סאטירע. ארויסגעגעבען איז דער זשורנאל נאר גרויסארטיג: שעהן, עסטעטיש, בעפוצט מיט קארטונס און צונויפגעשטעלט אויף א זעהר געלונגענעם אופן. שוין די ערשטע ליעד „דאס ווארט פון נביא' פון הלל מאלאכאווסקי, ציינט אז דער זשורנאל וויל זיין ניט נור לאכענדיג נור אויך בייסענד, שטעכיג, סאטיריש. אויף דער זעלבער טהעמא האט אין דעם זעלבען נומער געפרובט אנגרייפען די צבוע'קעס, די גאטס קליאמקעס, אויך מר. באז („בעלקט די בהמה'), אבער ווענינער געלונגען. אום צו ערפילען די צווייטע הבטחה: צו זיין הומאריסטיש, האבען ווי עס זעהט אויס, אויף זיך גענומען די אויפגאבע דער „בחור הזעצער' („א אינטערוויו מיט פרעמיער בארדען') און „יענקעלע עזות פנים' („וועגען רעכטע און פרויען רעכטע') און ווי עס איז צו זעהן פונ'ם סגנון זיינען דוכט זיך ביידע זאכען פון איין און דעם זעלבען געשריבען געווארען.

אויב דאס איז דער פאל, דאן מעג זיך גראטולירען דער שרייבער פון דיזע ציילען מיט דעם „בחור הזעצער' וועלכען ער האט ערצויגען פון די ערשטע פאר ליינס ביז דיזע צוויי פעליטאנען פון וועלכע עס איז צו זעהן אז מר. „הבחור הזעצער' פערשטעהט וואס עס מיינט הומאר און האט אין ביידע פעליטאנען אויף א געלונגענעם אופן בעלויכטען צוויי וויכטיגע לעבענס פראגען אזוי דאס אי איהר מוזט שמייכלען די גאנצע צייט וואס איהר לעזט זיי, ווייל דער סטיל איז זעהר הומאריסטיש, וויציג, אי אויך ווערען קלאהר און ביטער געקריטיקירט געוויסע וועלט פראגען וואס שטעהען יעצט אויף'ן טאגעס ארדנונג.

זעהר וויציג איז די מאנטרעאלער אבטהיילונג. אבער דער שרייבער האט געמעגט זיין מעהר איינגעהאלטען ווען ער אינטערוויאורט ראובן בריינין. בריינין איז א צו ריינע פערזענליכקייט און אפילו אן עזות פנים מעג רעדען און אפילו זיך וויצלען מיט מעהר דרך ארץ וועגען א בריינין'ען.

א שעהנע הומארעסקע איז א. ל. באראן'ס „מיין ערשטע ליעד', דערפאר איז מר. סאמאילאוו'ס הומארעסקע גיכער פאסיג פאר אן ערנסטער צייטונג. זי איז ערשטענס צוצויגען און דאס איז א גרויסער חסרון בכלל, ווער שמועסט אין א הומאריסטיש בלאט וואו יעדער שורה דארף זיין געשליפען און וויציג. די איינציגע מעלה וואס מר. סאמאילאוו האט געכאפט אלס סוזשעט א טיפ וועלכער איז יעצט א דבר ידוע אין דער וויניפעגער אידישער גאס — דער דיעל עסטייטניק — און האט איהם גלאטיג ארויסגעבראכט.

פערשפרעכענד זעהט אויס צו זיין צו זיין „די אידישע געשיכטע אין וויניפעג' פון „הורא-וויץ'. געלונגען זיינען אויך די „נאטיצען', „פעדער שטיכען', „אן אידעאליסטקע'. פאר אנפאלעריש מעג אויסער דער אינטערוויו מיט בריינין'ען בעטראכט ווערען אויך די ליעד „אונזערע שרייבארעס'.

אין אלגעמיין מאכט דער „קענעדער עזות פנים' דעם איינדרוק פון א זשורנאל וואס שטרעבט צו זיין ריין פון פערזענליכע אנפעלע, אנשטענדיג און דער עיקר אונפארטייאיש. ווי עס זעהט אויס ווערט ער אויסגעפילט פון מענשען וואס פערשטעהען זייער אויפגאבע.

אויב דער זשורנאל מיינט טאקע ערנסט צו זיין א זשורנאל וואס זאל האבען הינטער זיך א געוויסען אידעאל, א שטיקעל פרינציפ און אויב זיי דענקען דיזען פרינציפ צו היטען, דאן זאל זייער זשורנאל זיין וואס אמאל אלץ בעסער, זאל ער אבער ניט ערגער זיין ווי דער ערשטער נומער.

נאך איין קליינע בעמערקונג: די זאכען ווי דער פעליטאן, דער אינטערוויו, מר. סאמאילאוו'ס הומארעסקע, זיינען מורא'דיג לאנג פאר אזא זשורנאל און דאס שטערט זעהר פיעל.

די איינציגע און די ערשטע

אידישע לאמבער יארד

אין וויניפעג

די וואַשאָו לאַמבער קאָ.

יעדער ווער עס וויל בעהאנדעלט ווערען אויף'ן ארענטליכסטען שטייגער, זאל זיך ווענדען אין אונזער ניט לאנג געעפענטען לאמבער יארד. פערפעהלט ניט די זעלטענע געלעגענהייט צו האבען די בעסטע לאמבער צו די בילינסטע פרייזען. קומט און איבערציינט אייך.

קאר. היגגינס און קירטעס סט.

פהאן גיין 3317

(42 — לעסק און טשערניאק, פראפס.

עס איז כּדאַי

אז איהר זאלט געדענקען 4 זאכען.

1) אז אטרובין בראדערס' סטאר איז אין 390 סעלקירק עווע.,

2) אז זייער טעלעפאן נומער איז סט. דזשאהן 1933,

3) אז אלעס וואס ביי זיי אין סטאר איז פריש, געזונד און צו דער מעסיגסטער פרייז,

4) אז זייער ליין דריי גודס, מענס פארנישינג און שוז וואַרג איז אפ טו דייט.

אלערליי לייכטער

טליתים, מחזורים, ספרים און אתרוגים

איז יעצט צו קריגען צו בילינער פרייז ביי

ברוך טשערניאַק

די קונים אין קאנטרי דארפען זיך צו איילען אצינד מיט זייערע ארדערס.

B. Cherniack, 288 Dufferin av.

נייער ספרים געשעפט.

מר. קאוואלסאן, 560 סעלקירק,

האט ערעפענט א ניי געשעפט פון ספרים, טליתים, מחזורים און אלעס אנדערע פון דעם ליין. אלעס נור וואס געבראכט ניי און פריש. פערקויפט צו מעסיגע פרייזען.

S. Rosenthal

311 Notre Dame Ave. Phone Garry 4673

אז איהר ווילט א גוטען סוט גוט געפיט לכבוד יום טוב, כאפט זיך אראב צו מיר.

פאָטאָגראַפער.

צו יעדען גאנצען אדער האלבען דאזען בילדער, בעקומט איהר זעקס פאסטיר קארדס בילדער פריי.

Smith's Art Gallery, 405 Selkirk Avenue

אין „איד", 796 מיין סטריט, ווערט געמאכט אלערליי פרינטינג צו מעסיגע פרייזען.

פענסאָן און שילער

אַפּערען

גרויסע רעדוצירטע פרייזען אין שיפסקאַרטען.

פון ליבאווע נאך וויניפעג	$56.00
פון ראטהערדאם נאך וויניפעג	$54.50
פון אנטווערפען נאך וויניפעג	$54.50
פון פאריז נאך וויניפעג	$52.00

מיר שיקען די פאסאזשירען מיט די גרעסטע און שנעלסטע שיפען.

פרייזען פון געלד נאך אויסלאנד:

100 רובעל קאסט	$51.50
100 קראנען קאסט	$20.20
100 רומענישע פראנק קאסט	$19.55

מיר האָבען גרויסע סנעפס אין הייזער און לאָטס.

Fenson & Schiller

שיפסקאַרטען און ריעל עסטייט אָפיס.

854 Main Street — Phone St. John 162

פונ'ם עסען קענט איהר הנאה האָבען

נור ווען איהר וועט נוצען סאפאנען אדער פלעשליך וואסער, אלערליי פלייווארס פון דער

שייפילד מינעראַל וואָטער קאָ.

די בעסטע וואסער אין מארקעט, געמאכט אויף'ן רוסישען שטייגער, געסטאלירטע וואסער, מיר גאראנטירען אז קיין סאכאלין ווערט ניט גענוצט, נור הוילע צוקער.

יעדער קען קומען און זעהן ווי די וואסער ווערט געמאכט.

מיר פערקויפען אויך בילינער ווי איבעראל:

1 דאזען סיפאנס פאר 1 דאל.

The Sheffield Mineral water Co.

Limited.

1087 Selkirk Ave. — Winnipeg

פהאן סט. דזשאהן 646 — דזש. אייזענבערג, מענעדזשער

WINNIPEG SAFE WORKS, Ltd.

איהר קריגט ביי אונז נייע און סעקאנד הענדיגע

סייפס פייער-קאַסעס און קעש רעדזשיסטערס

פרייזען מעסיגע. אויף לייכטע אויסצאהלונגען.

די בעסטע קוואליטי. קומט זיך איבערציינגען.

50 Princess St. — Winnipeg, Man.